

Universiteti i Prishtinës
Fakulteti i Filologjisë

Lënda: Gjuhë shqipe II

Lëndë obligative. Niveli bachelor.

Viti i I i studimeve. Semestri II

Numri i orëve në javë: 1 + 1

Vlera në kredi ECTS : 5

Koha/lokacioni: E hënë: 12.00 -13.30 dhe 14.00-15.30 (ligjërata). Salla nr. 122 dhe 51.

Mësimdhënësi i kursit: Prof. ass.dr. Haki Hysenaj

Detaje kontaktuese: Zyra nr. 83. Telefoni: 044-125005.

E-mail: h_hysenaj@hotmail.com

Konsultime me studentë: të martën 10.00-12.00 të enjten 10.00-13.00

Qëllimet e kursit: Në lëndën “Gjuhë shqipe II” studentët do të kenë mundësinë të përvetësojnë sintaksën e gjuhës së sotme shqipe. Në orët e ligjëratave do të shpjegohen teoritë sintaksore, fjalja, tipat e fjalive, përbërësit e fjalisë dhe funksionet e tyre sintaksore, topika dhe përshtatja, periudha, nënrenditja dhe bashkërenditja, si dhe ligjërata. Ndërsa në orët e ushtrimeve studentët do të angazhohen për të ilustruar dijen e fituar për çdo ligjëratë të shpjeguar. Lënda “Gjuhë shqipe II” cilësohet si lëndë bosht e përvetësimit të ligjërimit shqip të folur dhe të shkruar.

Rezultatet e pritura të nxënies:

Pas përfundimit të këtij kursi studentët do të jenë në gjendje:

1. Të identifikojnë përbërësit e fjalisë dhe funksionet e tyre.
2. Do të aftësohen për të folur dhe shkruar gjuhën standarde sipas normave të Sintaksës së shqipes.
3. Duke qenë studentë të gjuhëve të tjera me përvetësimin e kësaj lënde pritet që studentët të aftësohen edhe për përkthime nga gjuhët që mësojnë në gjuhën shqipe dhe anasjelltas. Përkthimet nga gjuhët e tjera në gjuhën shqipe, pas përvetësimit të kësaj lënde, besohet se do të aftësojnë studentët që të ikën nga përkthimet jonormative.

Metodologjia e mësimdhënies: Ligjërata, ushtrime, diskutime, punime seminari, detyra shtëpie.

Literatura bazë : ASHSH; Gramatika e gjuhës shqipe II, Tiranë, 2002; Bahri Beci; Gramatika e gjuhës shqipe për të gjithë, Shkodër, 2000; Bahri Beci, Gramatika e gjuhës shqipe për mësimdhënësit e gjuhës shqipe, Shtëpia botuese: Libri shkollor, Prishtinë, 2002.

Plani i detajuar i mësimimit:

I. Java e parë: Sintaksa, objekti dhe metodat e studimit

- a) Teoritë sintaksore
  - drejtimi logjik-gramatikor
  - drejtimi psikologjik
  - drejtimi formal gramatikor
  - teoritë sintaksore në ditët e sotme
- b) Njësitë sintaksore
- c) Raportet sintaksore
- ç) Fjalët ndihmëse
- d) Intonacioni
- dh) Togfjalëshi

Literatura: ASHSH; Gramatika e gjuhës shqipe II, Tiranë, 2002, fq. 53 -1002.

II. Java e dytë: Fjalja

- a) Përkufizimi i fjalisë
- b) Mjetet e lidhjes së fjalëve dhe togfjalëshave
- c) Llojet e lidhjeve sintaksore në fjali
- ç) Struktura e fjalisë
- d) Fjalja e thjeshtë minimale dhe e zgjeruar
- dh) Format e fjalisë së zgjeruar

Literatura: ASHSH; Gramatika e gjuhës shqipe II, Tiranë, 2002, fq. 109-115, Bahri Beci, Gramatika e gjuhës shqipe për mësimdhënësit e gjuhës shqipe, Prishtinë, 2002, fq. 135.

II: Java e tretë: Llojet e fjalive

- a) Fjalja dëftore
- b) Fjalja pyetëse
- c) Fjalja nxitëse
- ç) Fjalja dëshirore

Format e fjalisë

- a) Forma veprorë dhe forma pësore
- b) Forma pohore dhe forma mohore
- c) Forma thirrmore

Literatura: ASHRSH; Gramatika e gjuhës shqipe, Tiranë, 2002, fq. 117 – 163, Bahri Beci, Gramatika e gjuhës shqipe për të gjithë, Shkodër, 2000, fq. 183 – 190, Bahri Beci, gramatika e gjuhës shqipe për mesimdhënësit e gjuhës shqipe, Prishtinë, 2002, fq. 135 – 148.

IV. Java e katërt: Funksionet e përbërësve të fjalisë

a) Kryefjala

- kryefjala e shprehur me emër
- kryefjala e shprehur me përemër
- kryefjala e shprehur me numëror
- kryefjala shprehur me p[jesë të tjera
- kryefjala e shprehur me togfjalësh
- përshtatja e kryefjalës

b) Kallëzuesi

- kallëzuesi i thjeshtë foljor
- kallëzuesi i përbërë foljor
- kallëzuesi emëror
- kallëzuesi i shprehur me pjesë të pandryshueshme të ligjëratës
- përshtatja e kallëzuesit me kryefjalën
- përshtatja në gjini, numër dhe rasë

Literatura: ASHRSH; Gramatika e gjuhës shqipe, Tiranë, 2002, fq. 167 - 2001, Bahri Beci, Gramatika e gjuhës shqipe për të gjithë, Shkodër, 2000, fq. 193 – 195.

V. Java e pestë: Gjymtyrët e dyta të fjalisë

- a) Ç'janë gjymtyrët e dyta, si shprehen
- b) Klasifikimi i gjymtyrëve të dyta
  - kundrina (shpjegime të përgjithshme)
  - përcaktorët (shpjegime të përgjithshme)
  - rrethorët (shpjegime të përgjithshme)
- c) Përcaktori me përshtatje
- ç) i shprehur me mbiemër
- d) i shprehur me përemër
- dh) i shprehur me numëror
- d) ndajshtimi
- e) përcaktori kallëzuesor

Literatura: ASHRSH; Gramatika e gjuhës shqipe, Tiranë, 2002, fq. 221 – 241, Bahri Beci, Gramatika e gjuhës shqipe për të gjithë, Shkodër, 2000, fq. 204 – 209.

VI. Java e gjashtë: Vlerësimi i parë intermediar

VII. Java e shtatë:

- a) Kundrina
- b) Rrethanori

Literatura: ASHRSH; Gramatika e gjuhës shqipe, Tiranë, 2002, fq. 251 - 281; Bahri Beci, Gramatika e gjuhës shqipe për të gjithë, Shkodër, 2000, fq. 196 -204.

VIII. Java e tetë:

- a) Gjymtyrë të tjera të dyta
- b) Gjymtyrët homogjene
- c) Gjymtyrët e veçuara

Literatura: ASHRSH; Gramatika e gjuhës shqipe, Tiranë, 2002, fq. 283 – 353.

IX. Java e nëntë:

- a) Fjalitë njëkryegjymtyrëshe
- b) Fjalitë njëkryegjymtyrëshe pavetore
- c) Fjalitë njëkryegjymtyrëshe me gjymtyrë kryesore të shprehura me emër

Fjalitë e paplota

- a) Llojet e fjalive të paplota
- b) Fjalitë eliptike

Rendi i fjalëve në fjali

- Rendi i kryefjalëve
- Rendi i kundrinorëve
- Rendi i kallëzuesorëve
- Rendi i rrethanorëve
- Përshtatja e foljes me shumë kryefjalë
- Përshtatja e mbiemrit

Literatura:ASHRSH; Gramatika e gjuhës shqipe, Tiranë, 2002, fq. 395 -420; Bahri Beci, Gramatika e gjuhës shqipe për të gjithë, Shkodër, 200, fq. 213 – 220.

X. Java e dhjetë: Sintaksa e periudhës

- a) Njohuri të përgjithshme
- Mjetet gjuhësore për formimin e periudhës
- Intonacioni
- Lidhëzat
- Fjalët lidhëse
- Përbërja sintaksore dhe leksikore e periudhës
- Rendi i fjalive të periudhës
- Fjalja kryesore dhe fjalja e varur
- Përbërja dhe skemat strukturore të periudhave

Literatura: ASHRSH; Gramatika e gjuhës shqipe, Tiranë, 1995, fq. 423 - 461, Bahri Beci, Gramatika e gjuhës shqipe për të gjithë, Shkodër, 200, fq. 200 -222.

XI. Java e njëmbëdhjetë:

- a) Formimi i periudhave me fjali bashkërenditëse
- b) Llojet e periudhave me bashkërenditje
- c) Fjalitë e përbëra me nënrenditje
- ç) Nënrenditja përcaktore
- d) Nënrenditja me fjali ftilluese
- dh) Nënrenditja me fjali kohore
- d) Nënrenditja me fjali qëllimore

Literatura: ASHRSH; Gramatika e gjuhës shqipe, Tiranë, 2205, fq. 463 - 561, Bahri Beci, Gramatika e gjuhës shqipe për të gjithë, Shkodër, 200, fq. 223 – 232.

XII. Java e dymbëdhjetë:

Vlerësimi i dytë intermediar

XIII. Java e trembëdhjetë:

- a) Periudha me pjesë të nënrenditura shkakore
- b) Periudha me pjesë të nënrenditura rrjedhimore
- c) Periudha me pjesë të nënrenditura lejore
- ç) Periudha me pjesë të nënrenditura shkakore
- d) Periudha me fjali të varur kushtore
- dh) Periudha me fjali të varur mënyrore
- e) Periudha me fjali të varura krahasore

Literatura: ASHRSH; Gramatika e gjuhës shqipe, Tiranë, 1995, fq. 537 – 616, Bahri Beci, Gramatika e gjuhës shqipe për të gjithë, Shkodër, 200, fq. 233 – 238.

XIV. Java e katërmbëdhjetë:

- a) Periudha e formuar pa lidhëza a fjalë lidhëse
- b) Periudha e përbërë më me shumë se dy pjesë të nënrenditura
- c) Përdorimi i mënyrave dhe kohëve të foljeve në fjalitë e përbëra
- d) Përshtatja e foljeve

Literatura: ASHRSH; Bahri Beci, Gramatika e gjuhës shqipe për të gjithë, Shkodër, 200, fq. 239 - 247.

XV. Java e pesëmbëdhjetë

- a) Fjalitë e ndërmjetme
- b) Fjalitë e ndërkallura
- c) Thirrori
- d) Ligjërata e drejtë, e zhdërtë dhe e zhdrejtë e lirë.

Vlerësimi i tretë intermediar

Literatura: ASHRSH; Gramatika e gjuhës shqipe, Tiranë, 2002, fq. 639 - 677, Bahri Beci, Gramatika e gjuhës shqipe për të gjithë, Shkodër, 200, fq. 246 – 247.

Literatura shtesë:

1. M. Çeliku: Tekst ushtrimesh për sintaksën e shqipes standarde, Tiranë, 2007.
2. T. Kelmendi: Studime sintaksore, Prishtinë, 2008.

6. Vepra të ndryshme letrare për orët e ushtrimeve

Metodat e vlerësimit:

Vlerësimi i parë: 10%

Vlerësimi i dytë: 10 %

Vlerësimi i tretë: 10 %

Detyrat dhe punimet e seminareve: 10 %

Vijimi i rregullt: 5 %

Provimi final 55 %

Total: 100 %

Provimi mbahet me shkrim dhe me gojë.